

Males arts amb l'art de Lleida

Ds, 1/05/2021 per Pere Codina

[Els nous veïns de Diognet](#)

Quan el dilluns, 8 de març, el *Diario del Alto Aragón* anunciava que les 111 obres i peces d'art serien traslladades de forma immediata de Lleida a Barbastro, el titular de la notícia era aquest: «*El decret de la Signatura Apostòlica es complirà 14 anys després de la seva emissió*». I duia com a subtítol: «*La demanda de la DGA i el Bisbat, presentada fa tres anys, ha resultat més eficient i decisiva*». El decret (*no sentència*) de la Signatura Apostòlica: vet aquí la mare dels ous! El decret que manava que es complís el del nunci Lajos Kada

S'ha de tenir pa a l'ull per no veure que el litigi sobre l'art del Museu Diocesà de Lleida no és un problema judicial sinó polític... des del primer moment. Fa només tres anys que s'ha judicialitzat. Fins aleshores havia estat un tema administratiu, això sí, amb l'aparença de judici. Com sabem per experiència repetida i recent, en tot judici polític primerament es fixa l'objectiu final —és a dir, la sentència— i després es busca l'entramat de raons adients per permetin d'arribar a la conclusió lògica prevista... que no és altra que la sentència escrita inicialment.

A cop de decret

Efectivament, tot havia anat a cop de decret. El Tribunal Suprem de la Signatura Apostòlica va decretar (1997) —i el de la Rota Romana va ratificar (1998)— que s'havia d'aplicar el decret que el nunci Lajos Kada s'havia tret de la mànega quan va decretar (1995) que 1) les parròquies de la Franja havien de ser segregades de la diòcesi de Lleida i incorporades a la de Barbastro-Montsó, i que 2) els seus béns els havien de ser retornats.

Destaquem que la fase romana del litigi no va produir cap sentència: només decrets... que confirmaven el decret inicial de Lajos Kada. És un detall important perquè hi ha qui vol presentar les gestions davant la Signatura Apostòlica com si hagués estat un procediment judicial, amb sentència inclosa, quan de fet va ser un simple procés administratiu. La litúrgia judicial fa que els processos judicials frueixin d'una aurèola de suposada equitat i neutralitat, que (malauradament) no es té tant en compte en els processos administratius.

La imparcialitat se suposa

En l'administració eclesiàstica, els procediments -i els entrebancs- no resulten gaire diferents dels que veiem en l'àmbit civil. Gens ni mica. Com a mostra, en el cas que contemplem, el bisbat de Lleida va haver de denunciar per palesa parcialitat més d'una comissió d'experts proposada per la nunciatura. Val a dir que el nunci solia convocar les reunions a Madrid per ser «zona neutral». Permeteu un botó de mostra:

El març de 1997, el bisbat de Barbastro, que vol activar la devolució de les obres d'art, presenta un recurs davant el nunci Lajos Kada. El nunci -oportunament assessorat- nomena una comissió perquè dictaminin la propietat legal de les peces. La formen tres experts: Julio Manzanares, Fernando Lozano i Federico Aznar. Després d'un any de deliberacions, a l'hora d'emetre el veredict, algú fa veure al nunci que la manca d'imparcialitat és massa estrident. I el nunci decideix posar-hi

remei afegint-hi un quart membre, mossèn Bastida, president del Tribunal eclesiàstic de Barcelona...: així, *tres contra un*, semblava més equilibrat!

Diguem, de pas, que Federico Aznar, nascut a La Almunia de Doña Godina (Saragossa) havia estat un dels activistes promotors del desmembrament de la diòcesi de Lleida i que després es va convertir en un dels líders de la «recuperació» de les obres d'art...

De padrins, molts. De proves, cap

El nunci havia publicat un decret i se suposava que tot l'aparell eclesiàstic havia de fer per manera que el decret tirés endavant i fos acatat. La causa de Barbastre, és a dir, la causa del decret del Nunci, tenia bons valedors a Madrid: la nunciatura, la Conferència Episcopal, l'Opus Dei... però encara en va tenir més, i més poderosos, a Roma: Primerament a la Congregació per als bisbes hi tenien l'influent cardenal Pedro Lopez Quintana, fill de Barbastre, i el seu successor card. Re, el valencià Vicente Juan (actual bisbe auxiliar de València després de passar per Eivissa) o el card. Eduardo Martínez Somalo, de la Rioja. Després, a la Signatura Apostòlica, quatre dels deu cardenals que la presidien, eren membres de l'Obra o afins. Comptaven també amb l'ambaixador espanyol davant la Santa Seu, Carlos Abella. Tenien també a favor el que alguns anomenaven «*lobby espanyol(ista) al Vaticà*» en temps de Rouco Varela i d'Aznar. I, per això fos poc, recordem que en temps de sant Joan Pau II, l'Opus Dei tenia vara alta al Vaticà...

Pel que fa a les proves de la propietat, que és el compta, Lleida va aportar escriptures notariales de propietat referides a cadascuna de les peces reclamades. Més de quaranta quilos de documentació. Barbastre en canvi va aportar cinc documents: «1) el catàleg de l'exposició *Pulchra*, organitzada pel Museu Diocesà de Lleida l'any 1993 en ocasió del seu centenari; 2) el catàleg de l'exposició *Proemium*, feta també pel museu lleidatà; 3) l'article '*Aragón en el museo Diocesana de Lérida*', firmat per J. Soldevila Faro a la revista *Aragón* (febrer de 1933); 4) un exemplar del *Boletín oficial del Obispado de Lérida* que recollia adquisicions del bisbe Meseguer, i 5) una publicació sobre restauració d'obres procedents de la Franja del mateix Museu Diocesà de Lleida».

Amb raó el senyor Federico Aznar, en una entrevista del 28 de febrer del 2008 en el periòdic electrònic *Franjadigital*, es vantava de «*haber conseguido sentencias (sic) a favor nuestro*» per part del Vaticà i la Nunciatura, tot dient: «*¡a ver si se cree la gente que las sentencias han caído del cielo!, hay que ganarlas a pulso*».

«Vostè és un díscol, Ciuraneta!»

A Roma, la imparcialitat no va lluir més que a Madrid. «Vostè és un díscol!», li deia el card. Re al bisbe Ciuraneta quan veia que no complia el que li manaven, és a dir, que lliurés les obres d'art. I quan el bisbe de Lleida es va presentar amb tota la documentació que provava la propietat de les obres, a la Signatura no van poder dissimular la seva contrarietat. I es van negar en rodó a donar-se per al·ludits davant les proves aportades. Trobarien alguna raó per no fer-les entrar dins la documentació del procés. La raó decisiva serà de pes: havien presentat la documentació fora de temps!

Com si es tractés d'un judici polític qualsevol, la Signatura Apostòlica, no va tenir inconvenient a substituir algun fiscal no prou addicte a la causa per un altre de

més segur: un promotor de justícia (fiscal), el flamenc Frans Daneels, que deia que hi havia prou fonament jurídic per estudiar a favor de Lleida la propietat de les obres, va ser apartat -només per a aquest cas i cap altre més- i substituït per un altre que deia que no...

Si el decret definitiu estableix que el Museu Diocesà de Lleida tenia *en dipòsit* les obres d'art i no *en propietat*, és perquè la documentació que n'acreditava la propietat —després de deu anys de procés— va arribar just quan acabaven d'estampar la signatura. Per poc. Quina llàstima!...